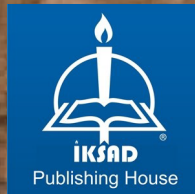

MISIRLI TÜRKOLOG
HÜSEYİN MUCİB eL-MISRÎ

SOLGUN BİR GÜL / VERDETÜN ZÂBİLE

(Arap Harflerinden Latin Harflerine Aktarım)

Doç. Dr. Filiz KALYON & Dr. Abuzer KALYON

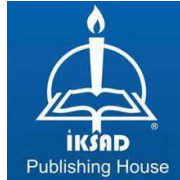
**MISIRLI TÜRKOLOG
HÜSEYİN MUCİB el-MISRÎ**

SOLGUN BİR GÜL / VERDETÜN ZÂBİLE

(Arap Harflerinden Latin Harflerine Aktarım)

Doç. Dr. Filiz KALYON & Dr. Abuzer KALYON

DOI: <https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14539432>

Copyright © 2024 by iksad publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. Institution of Economic Development and Social

Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TÜRKİYE TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.

Iksad Publications – 2024©

ISBN: 978-625-378-003-6

Cover Design: İbrahim KAYA

December / 2024

Ankara / Türkiye

Size: 16x24cm

ÖN SÖZ

Bu çalışmada, Hüseyin Mucib el-Mısırî'nin *Solgun Bir Gül / Verdetün Zâbile* isimli eserindeki Türkçe şiirler yer almaktadır. Mısırlı olup anadili Arapça olan bir şahsiyet olarak, Hüseyin Mucib el-Mısırî'nin Türkçe şiirler yazması dikkat çekicidir.

Hüseyin Mucib el-Mısırî ismine ilk olarak Ekmeleddin İhsanoğlu'nun *Mısır'da Türkler ve Kültürel Mirasları* isimli eserinde rastladık. İhsanoğlu, bu eserde Hüseyin Mucib el-Mısırî hakkında özlü bilgiler vermiştir. Kahire'de görev yaptığımız senelerde (2011-2016) arasında el-Ezher Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Abdülaziz Awadallah'tan el-Mısırî hakkında bilgiler almıştık. Hüseyin Mucib el-Mısırî ile alakadar olmamızdan memnuniyet duyan Awadallah, O'nun *Solgun Bir Gül / Verdetün Zâbile* isimli eserini bize hediye etti. Ayrıca şunları ifade etti: “Bu şiir kitabını Arap harflerinden Latin harflerine aktarıp neşrederseniz, çok mutlu olacağım çünkü Hüseyin Mucib el-Mısırî çok hürmet ettiğim hocalarımdan birisi idi. Bu şiirlerin Türkiye’de yayınlanması hem büyük Türkolog Mucib el-Mısırî’ye bir vefa borcu olacak. Neticede sizin dilinizin ve edebiyatınızın Kahire’deki en büyük araştırmacılarından birisiydi hem de Mucib el-Mısırî ailesini çok memnun edeceksiniz” ifadelerini de eklemişti.

2023 senesinde *Mısır'da Türkçe Yazan Arap Bir Şahsiyet: Hüseyin Mucib el-Mısırî ve “Solgun Bir Gül” İsimli Eseri Hakkında* isimli makalemizi Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS) dergisinde neşrettik. Ayrıca *Mısırlı Türkolog Hüseyin Mucib el-Mısırî'nin Veda Akşamı İsimli Türkçe Şiiri* konulu makalemiz de Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi Journal of Academic Language and Literature dergisinin Aralık 2024 sayısında neşredildi. Bu çalışmalar, Hüseyin Mucib el-Mısırî hakkında yapılan en yeni yayın çalışmalarıdır. Türkolog Hüseyin Mucib el-Mısırî ile alakalı olarak Mustafa Uzun tarafından Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi’nde 2019 senesinde *MISRÎ, Hüseyin Mücîb* isimli madde neşredilmiştir. Ayrıca 1993 yılında Ahmet Kazım Ürün tarafından Yedi İklim dergisinde Prof. Dr. *Hüseyin Mucib el-Mısri ve Türk Edebiyatına Katkısı* isimli makale neşredilmiştir. Yine

Ömer İshakoğlu tarafından *Karşılaştırmalı Edebiyatın Öncüsü Hüseyin Mucib el-Mısırî* isimli makale 2010 yılında Şarkiyat Mecmuasında neşredilmiştir. Hüseyin Mucib el-Mısırî merkezli bu yayınların dışında Prof. Dr. İsmail Parlatır, 2002 yılında Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan Türk Dili dergisinde neşrettiği Kahire, *Ayn Şems Üniversitesinde Türkoloji Çalışmaları* isimli makalesinde Mucib el-Mısırî'den bahsetmektedir. Abdulmecit İslamoğlu, *Mısır Üniversitelerinde Türkoloji Çalışmaları* adıyla Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde yayınlanan makalede Mısır'dan bahsetmektedir. Bu çalışmamızda yukarıdaki neşriyattan da faydalandık. Ekmeleddin İhsanoğlu'nun eserinin önemini bir kez daha vurgulamak gerektiği kanaatindeyiz. Mısırî hakkında uluslararası alanda özellikle İslam devletlerinde yapılan neşriyata Mustafa Uzun'un ansiklopedi maddesi ile dikkat çekilmiştir.

Dil ve edebiyat âşığı bir şahsiyet olan Hüseyin Mucib el-Mısırî, ülkesinde Türkoloji sahasında çalışacak pek çok bilim insanının yetişmesine fevkalade önemli katkılarda bulunmuştur. Edebiyat sahasında çalışırken bitmek tükenmek bilmeyen şevkini öğrencisi ve meslektaşısı Abdülaziz Awadallah'tan defaten dinlemiştik.

Bu çalışmamızda, Hüseyin Mucib el-Mısırî'nin *Solgun Bir Gül / Verdetün Zâbile* isimli eserinde yer alan Türkçe şiirlerinin tamamını Arap harflerinden Latin harflerine aktararak veriyoruz. Çalışmamızın giriş kısmında yer alan bilgilerin tamamı PEJOSS'ta neşredilen makalemizden alınmıştır. Buradaki şiirlerden, *İthaf*, *Boğaz*, *Şem'*, *Fuzûlî*'ye 2023 yılında PEJOSS dergisinde; *Veda Akşamı* ise 2024 yılında Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi'nde tarafımızdan yayımlanmıştır.

Bu çalışma ile Mısır'da gelişen Türk edebiyatı ile alakalı neşriyatımıza bir yenisini daha eklemiş bulunmaktayız. Böylesi kültürel neşriyatla iki ülke arasındaki kadim irtibatın gündemde tutulmasına bir nebze de olsa katkı sağlayabilirsek mutlu olacağız.

2024 – Ankara

Filiz KALYON – Abuzer KALYON

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	1
İÇİNDEKİLER	3
Mısırlı Türkolog Hüseyin Mucib el-Mısri (d. 1916 / ö. 2004)	1
1. Hayatı Hakkında Kısa Bilgiler	1
2. Eserleri	2
3. Solgun Bir Gül	5
İTHAF	1
BOĞAZ	4
ŞEM'	7
REBÂB	9
KIRIK BARDAK	12
BİR BAHÇE	15
BULUT	17
DEĞİRMEN	20
Bİ ÂLEM VAR	23
BİR MEKTUP	25
KABRİSTAN	28
HASTA ÇOCUK	31
BİR MÜSAFERET	34
DALGA	37
ÇÖL	40
KİTAP	42
NUR	44
DENİZ	47
VEDA AKŞAMI	50
BİR CÂN	53
FUZÛLÎ'YE	55
MİHRİ HATUN'A	58

CEM SULTAN _____	61
ŞEHZÂDE MUSTAFA _____	68
NEDİM'E _____	72
KAYNAKÇA _____	77

Mısırlı Türkolog Hüseyin Mucib el-Mısrî (d. 1916 / ö. 2004)

1. Hayatı Hakkında Kısa Bilgiler¹

Hüseyin Mucib el-Mısrî'nin hayatı hakkındaki özlü bilgiler, Ekmeleddin İhsanoğlu'nun eserinde şu şekilde yer almaktadır:

1939'da Kahire Üniversitesi Şarkiyat Bölümünden mezun olan ve Mısırlı ilk Türkologlardan olan Dr. Hüseyin Mucib el-Mısrî, Türk ve Fars dil ve edebiyatları sahasında eğitim görmüş, 1948'den itibaren bu iki edebiyattan örnekler tercüme etmiş ve 1951'de Türk edebiyatını tanıtan ilk Arapça eserini yayınlamıştır. Aristokrat bir aileye mensup olan Mucib el-Mısrî, İngilizce, Fransızca, Almanca ve Rusça gibi birçok Batı dilini de öğrenme imkânı bulmuş ve doktorası için gerekli çalışmaları yapmak üzere İstanbul'a gelmiştir. 1955 yılında Kahire Üniversitesi'nden Fuzûlî konusunda sunduğu doktora tezi ile Türkoloji sahasında bu akademik ünvanı alan ilk Mısırlı bilim adamı olmuştur. Süleyman Çelebi'nin Mevlid isimli eserinin Arapça tercümesi dâhil çok sayıda eser veren Mucib el-Mısrî, eserlerinde genellikle serbest tercüme yolunu tercih etmiş, Şark edebiyatından yaptığı karşılaştırma ve aktarmalarla Arap okuyucularına bu edebiyatı sevdirmeye çalışmış ve eserlerini cazip bir üslupla kaleme almıştır (İhsanoğlu, 2006: 247).

Türk kültür dil ve edebiyatına katkılarından dolayı, Hüseyin Mucib el-Mısrî'ye fahri doktora verilmesi hakkında Ekmeleddin İhsanoğlu'nun bazı girişimlerini mevzubahis eserden olduğu gibi aktarıyoruz:

14 Mayıs 1995'te T.C. Kahire Büyükelçisi, Metin Mekik Beyefendi'ye gönderdiğimiz yazı ile yarım yüzyıla yakın bir ömürde Türk kültürüne hizmet eden Dr. Hüseyin Mucib el-Mısrî ile sanat tarihçisi Ahmed İsa (1915-1996) ve bibliyograf Nasrullah el-Tırâzî (1922-2002) beylere fahri doktora verilmesi

¹ Mucib el-Mısrî'nin hayatı hakkındaki bilgileri aldığımız makale için bkz. Kalyon, A. Mısır'da Türkçe Yazan Arap Bir Şahsiyet: Hüseyin Mucib el-Mısrî ve "Solgun Bir Gül" isimli Eseri Hakkında, PEJOSS, Yıl 7, sayı 37, 2024.

teklif edilmiş, uzun diplomatik prosedürlerden sonra Marmara Üniversitesi, bu üç ilim adamına fahri doktora vermiştir. 9 Kasım 1995 tarihinde Marmara Üniversitesi'nde yapılan merasime sağlık durumundan dolayı gelemeyen şaire bu ünvan Kahire'ye yaptığımız ziyaretlerden birisinde, Büyükelçi Yaşar Yakış'ın T.C. Büyükelçiliği konutunda düzenlediği bir törende sunulmuştur (86 Aralık 1995) (İhsanoğlu, 2006: 247).

2. Eserleri

Akademik alanda pek çok esere imza atan Hüseyin Mucib el-Mısırî'nin kaleme aldığı şiirlerin yanı sıra, Türkçeden, Fransızcadan ve Urdu dilinden yaptığı pek çok tercüme mevcut olup bunların ekseriyeti neşredilmiştir.

Eserlerinin isimlerini 1984'te neşredilen *Solgun Bir Gül*'ün arkasına eklendiği şekliyle aktarıyoruz:

1. Farsiyyat ve Türkiyyat [Kahire – 1948]
2. min Edebi'l-Fars ve't-Türk [Kahire – 1950]
3. Tarihû'l-Edebi't-Türkî [Kahire – 1951]
4. Şem'a ve Firâşe (Şiirler) [Kahire – 1955]
5. Verde ve Bülbül (Şiirler) [Kahire – 1958]
6. Fi'l-Edebi'l-Arabî ve't-Türkî (Derrâse fi'l-Edebi'l-İslâmî'l-Mukârûn) [Kahire – 1962]
7. Hüsn ü Aşk (şiir) [Kahire – 1963]
8. Hemse ve Nemse (şiir) [Kahire – 1964]
9. Ramazan fi'ş-şi'ri'l-'Arabî ve'l-Farisî ve't-Türkî (Derrâse fi'l-Edebi'l-İslâmî'l-Mukârûn) [Kahire – 1965]
10. Fi'l-edebi'l-İslâmî, Fuzûlî Emîru'ş-şi'iru't-Türkiyyu'l-Kadîm [Kahire – 1967]
11. Sılât Beyne'l-'Arab ve'l-Furs ve't-Turk (Dirasati'l-Tarihiyye ve'l-Edebiyye) [Kahire – 1970]

12. İnan ve Mısır ‘İbre’-t-Tarih [Kahire – 1972]
13. Selmânu’l-Fârisî İnde’l-Arab ve’l-Furs ve’t-Türk fi’l-İslâm
(el-Tercümetü’l-Manzume İne’l-Farisiyyetü’l-Küttâb
Câvidnâme Muhammed İkbâl) [Kahire – 1973]
14. Ebû Eyyûbu’l-Ensârî ‘İnde’l-‘Arab ve’t-Türk Hediyetü’l-
Hicâz el-Tercümeti’l-Manzûme İne’l-Farisiyyeti’l-Küttâb
Armağan-ı Hicaz Muhammed İkbâl) [Kahire – 1975]
15. İkbâl-ve‘Alemlî’l-‘Arabî (bi’l-Arabiyye ve’l-İngilizîyye)
[Kahire – 1976]
16. Subh (Şi’ri bi’l-Farisiyye Ma’tercümeti’l-Şi’ri bi’l-Arabiyye)
[Lahor 1977]
17. el-Mu’cemu’l-Câmi’ Urdu - ‘Arabî, Bi’l-İştirâk Ma’ Hüsn el-
Azmî [Karaçi 1978]
18. Ravzatü’l-Esrâr (el-Tercümeti’l-Manzumeti İne’l-
Farisiyye’ti’l-Küttâb Gülşen-i Râz Cedîd Muhammed İkbâl)
Ma’Dırasati’l-Mukârun fi’t-Tasavvuf [Kahire 1977]
19. İkbâl-ve’l-Kur’ân (Dırasati’l-Kur’âniyye Mukârun) [Kahire –
1978]
20. Maşrık Zemîn der Âyîne (el-Tercümeti’l-Farisiyye İne’l-
Fıransiyyeti’l-Küttâb [L’Orient dans un Miroir] el-Necmeddin
bâ Mât [Milano 1979]
21. el-Edebu’t-Türkî [Kahire – 1979]
22. fi’l-Edebi’l-Şa’biyyi’l-İslamiyyi’l-Mukârun [Kahire – 1980]
23. İkbâl-Beyne’l-Muslihîne’l-İslâmiyyin [Kahire – 1980]
24. Şavk u Zikrâ (şiiir) [Kahire – 1981]
25. el-Mevlidi’ş-Şerifi’s-Süleymân Çelebi ma’Şerhu’t-Ta’lîk ve
Dırasati’t-Mukârun) [Kahire 1981]

26. el-Edebi'l-Farisiyyü'l-Kadîm: Tercüme Ani'l-Almaniyye min Kitâb'i-l [Geschichte der Persischen Litteratur] el-Pavel Huren ma' Takdîm ve Ta'likât [Kahire 1982]
27. el-Mu'cemu'l-Fârisiyyi'l-'Arabiyyi'l-Câmî [Kahire – 1984]
28. Solgun Bir Gül Verdeti'l-Zâbile (Şiiri bi'l-Türkiyye ma' Tercümeti'ş-Şi'ri bi'l-Arabiyye) [Kahire – 1984]
29. Beyne'l-Edeb el-Arabî ve'l-Farsî ve't-Türkî (Dırsat fi'l-Edebi'l-İslâmî el-Mukârun)
30. Eseru'l-Furs fi Hadarati'l-İslâmiyye
31. Mu'cemü'l-Emsâli'l-Türkiyye ve'l-Arabiyye [İstanbul]
32. Mu'cemi'l-Istılahat (Türkî – Arabî) [İstanbul]

3. Solgun Bir Gül

Hüseyin Mucib el-Mısırî, Türk dilini öğrenmekle kalmayıp bu dili ve edebiyatını akademik meslek olarak seçmiştir. Araştırmacı kişiliğinin yanında duygu yüklü bir şahsiyet olan Mucib el-Mısırî, meslek olarak seçtiği dilde şiirler de kaleme almıştır. Bu şiirler sayı bakımından bir kitap olacak çoğunlukta olduğu için şair tarafından *Solgun Bir Gül / Verdetün Zâbile* ismiyle Kahire’de neşredilmiştir. Kitap 1984 senesinde Mektebetü’l-Anglo el-Mısriyye Matbaasında basılmıştır. 280 s. Eserde yirmi beş şiir Türkçe ve Arapça olarak karşılıklı sayfalarda yer almaktadır.

Solgun Bir Gül’ün baş tarafında 22 sayfalık Arapça bir değerlendirme de bulunmaktadır.

Kitaptaki şiirlerin başlıkları şu şekildedir:

- İthaf
- Boğaz
- Şem’
- Rebâb
- Kırık Bardak
- Bir Bahçe
- Bulut
- Değirmen
- Bir Âlem Var
- Bir Mektup
- Kabristan
- Hasta Çocuk
- Bir Müsâferet
- Dalga

- Çöl
- Kitap
- Nûr
- Deniz
- Vedâ Akşamı
- Bir Cân
- Fuzûlî'ye
- Mihrî Hatun'a
- Cem Sultan'a
- Şehzâde Mustafa'ya
- Nedîm'e

İTHAF

Otuz beş yıl işte geçti
Ne oldu bana oldu

Altüst olup bütün ahvâl
Gün deđiştii gece misâl

Benim güzel güller soldu
Benim öten bülbül uçu

Elimdeki şeyler çıkmış
Yanımdaki dostlar gitmiş

O geceler olup revâ
Nered mehtâb, sönmüş gûyâ

Kenarda duran selviler
Anları var fisiltılar

Parıl parıl gülen sular
Dilleri varsa ne derler

Şu ormanda râz u niyâz
Hâtırımdadır çıkamaz

Ey İstanbul'da oturan
Sen bilirsin kimdir seven

Ben neredeyim sen neredesin
Ne bileyim ne bilesin

Aramızda üç dört deniz
Görüşmeyeceğiz eyvah biz

Her şey deđiřti dünyâda
Bir şey deđiřmedi cânda

Nedir vücûd nedir zamân
Ancak bir şey vardır bu cân

Güzel şiir çıkar cândan
Güzel koku gibi gülden

Arapça divanlar yazdım
Dahi Acemce nazm ettim

Var mı yok mu bir okuyan
Acaba var mı bir yazan

Ne olacak ileride
Yırtılacak mı bu perde

Türkçe divanım elimde
Yosma nigârım kalbimde

Bir şey midir ben ne bileyim
Bir şey değil ne eyleyem

Vakt olacaktır bir şem'
Dildârları edecek cem'

Anda nurun olur bir tâk
Bu tâka benzer bûstân

O bülbülüm ben bî-çâre
Bu vâsî ve vakt âvâre

Ve Şem'-i kaddin kâmeti
Bařlarda budur sureti

İŞte budur bir gül solgun
Gonca olur senin için

GörüŐeceęiz dîvânda
Ayrılmayacağız bir anda

İthaf edeyim ben sana
Güzel gözünle bak ona

BOĞAZ

Bilir misin güzel boğaz
Kaç kış gitti geldi kaç yaz

Ruzgâr hazân yaprağıyla
Nereye gitmiş kim bile

Karanlıkta ok atıldı
Dönmesi yok kayboldu

Döner mi bu kaçan zamân
Yalnız bir gün aman aman

Rüyâlardan uyanamam
O zamandan ayrılamam

Nedir yarın nedir bugün
Ne bileyim bildiğim dün

Hayretteyim neredeyim
Burada mıyım orada mıyım

Ayık mıyım değil miyim
Hasret çeken başın mıyım

Bir zülf ile dilim bağlı
Çözülmeğe değil belli

Bu bağlayan zülfüm siyâh
Kucaklayan felek bir mâh

Karanlıktan ay mı çıkar
Dilim tutar o zülf-i yâr

Hatırlıyorsun ey boğaz
Âh kim âhir âh kim âğâz

Kim selviler arasında
Yürüp senin kenarında

Öpüş dudakları güller
Çarpan dilinle bekler

Bülbül oturdu ne dedi
Yalnız âşıklar anladı

Ne söyledin ne söyledin
Başka idi bir güzellik

Cennet kadar ümidimiz
Yıldıza vardı elimiz

Sanki ebedî bizim dünyâ
Hakikattir değil rûyâ

İşittiğim tatlı sözler
Mahv etti dünyâda keder

Yanımdaki bu enverân
Melek insana benzeyen

Birdenbire biz ayrıldık
Cennetimizde kalmadık

Vedâ sözü söylemedi
Son bakmaz olundu

Aramızda var denizler
Şeyh Gâlib'in aşk geçer

Şu yerlerde çoktur dağlar
Zavallı Ferhat n'eyler

Aramızda vardır zamân
Günleri döndü mü bir an

Ümit kesildi ey boğaz
Hiç gidilmez yok hiç geçilmez

Değişmedin değişmedin
Bugün nasıl biz dün idik

Dalga dalgaların dillerimiz
Derinliğindir aşkımız

Kenarındaki bülbüller
İçimizdeki nâleler

Bitsin her şey geçsin zamân
İkimiz der yalnız bir cân

ŞEM'

Felek siyâh kabâ giymiş
Üzerimde yaşlar varmış

Acaib gece gözüktü
Mâtem gecesı miydi

Ben bulundum bu mâtemde
Bir şem' oturdu yanımda

Cân ile hem-râzı idim
Ana birkaç laf söyledim

Dilsizdir konuşmaz
Bir sözü varsa anlamaz

Uzun uzadıya dedim
Andan bir söz hiç duymadım

Dürr su altından
Bu söz çıkmaz ağzımdan

Şem'in yaşı inci idi
Bu inci hiç satılmadı

Pahalıdır çok kıymetli
Kıymetini kim bilmeli

Kıymetini kimdir bilen
Bana gelir ki yalnız ben

Bu mâtem mi olacak
Anda bir göz ağlayacak

Ana dedim ey şem' yandın
Seni soran seni bulmadın

Âteşindir göze yelli
Söndüren mi rahmet eli

Ben âteşim belli olmaz
Kalbimde yaşlarım akmaz

İkimiz şem' ereniyiz
Bir çâre yok biz biliriz

Erenisin bir nûr için
Şiirlerim hazîn

Bir gül gibi alevin var
Pervânesidir havadâr

Bir pervânem keşke ola
Onun için yandım böyle

Âşıklar gülün yaksın
Mezarıma bir gül olsun

Yıkık mezar süslenecek
Bir iki söz söylenecek

REBÂB

Rebâbımı kucaklarım
Kucağımdadır dilberim

Dilberimin zülfü eller
Sevildiğidir âhengler

Sözleri var hiç anlaşılmaz
Kim anlayan yalnız hem-râz

Başka âhengdir içinde
Gayet de büyük kalbimde

Bir ayı var gülümseyen
Rüzgârı var yürek çeken

Güzellikten ayrı ne var
Mevsimleri yalnız bahar

Diyeyim ona dilberim
İkisi birden bilirim

Rebâbımı çaldım çaldım
Sadâ işitmedim

Ondan bana öyle gelir
... âhengini alır

Nâhid söyler nâhid çalar
Bilinmedi o ne yapar

Nâhid olursa çok güzel
Amma onu bu kadar bir dil

Cemâline kim ki tapar
Taptığına o mu bakar

Şarkı söylersin ey rebâb
Kaçan alacaksın bîtâb

Söyledin gayet de çok
Bir işiden fakat hiç yok

Susabilirsin zannetmem
Bir bülbülsün öter[sin] müdâm

Öter bülbül ağacında
Öter dahi kafesinde

Olabilirsin bir odun
Susamazsın benim için

Sen üzülme susma susma
Bir lafım var hiç unutma

Sensin benim câvid kitap
İçindedir benim rebâb

Yazan kimdir yazan benim
Çalan kimdir çalan benim

Yanık dilimdir kanbağı
Âşıklarındır uçmağı

Kitap der pâ der pâ bir câm
İçilir içilir müdâm

İçinde nasıl bu şarâb
İçen ayıktır ya harâb

Rebâb kitap ayağ nigâr
Rebâb nâhid başka ne var

Çok şeylerde bir şeydesin
Eşin yoktur artık

KIRIK BARDAK

Nasıl kırıldın ey bardak
Aydan idin daha parlak

Kâşki bu ay gökten düştü
Yerde parça parça oldu

Bir parça nursun gayet pâk
Anın gibi vermez âfâk

Eflâkın nuru iner yere
Sürüklenir çamurlara

Sen bir sulu temiz inci
... bilemez kuyumcu

Seni ipekli el tuttu
Sanki ipek ile sardı

Yakut dudaklı bir dilber
Âşık gibi seni öper

Nerede yanak nered dudak
Şimdi dilber gitti irak

Nereye gitmiş bilemem
Ona ne olmuş diyemem

Gece gündüz hayretteyim
Çekilmez bir hasretteyim

Anın bardağı sen idin
Anın gibi sen mi gittin

Âheng idi sinn-i sâdâsı
Bir gül idi sinn-i kokusu

Elimden gitti bir yâdigâr
Neye gözün şimdi bakar

İşte yâdigâr oldu artık
Anın gibi kalbim kırık

Susuzluğa verildi su
Susuz kalbime var mıdır bu

Bir âteşim var kocaman
Söndüremez anı tufan

Gitmiş içen kalmış seven
Oluş yalnız hayâl eden

Bir pervaneyim o bir şem'
Âh olursam anınla cem'

Derler bitti kırıldı cân
Yürek çekme öyle müdâm

Dedim ancak ümidim var
Nitekim ay bana bakar

Gelir sabah gecelerim
Güzel güller dikenlerim

Bir parça işte görürüm
İki elimde koyarım

Bundan elim paralanmaz
Bir parça ellerden düşmez

Ezik inci göreceğim
Kuyumcuya vereceğim

Güzel bir süs ondan yapar
Daha güzel koyarsa yâr

Dilberimin dönüşünde
Pîrâye olsun boynunda

BİR BAHÇE

Bu bahçeye gelme bahar
İçimde hâr kokan murdâr

Sabahleyin ötme bülbül
Senin için yoktur bu gül

Bu bahçenin ağaçları
Uluların kemikleri

Bir kabristan mıdır bu yer
Hiç görünmez anda zâ'ir

Güneş doğar güneş batar
Karanlık simsiyah yatar

Geceleyin mehtâb olur
Her şey fakat değil pür-nûr

Akşam yeli geçmez zinhar
Tatlı fısıltı kim duyar

Kuru çamur gölgeleri
Uçan tozlar yaprakları

Cennet kadar güzel idi
Yıldız gibi gülümsedi

Pür neş'eli mest ü hâb
Söyler çalardı bir rebâb

Ben gerçekten bu bahçeyim
Nasıl idim ne söyleyim

Geçen günüm nasıl döner
Nâlân kuşum işte susar

Gider bahâr bahâr gelir
Ancak ömür de tükenir

BULUT

Ağır adımlar âvâre
Göçüp aceb vahşetzâra

İçinde yok iniş-yokuş
Yolun izi kaybolmuş

Değil deniz değil bir çöl
Gecedir burada ol

Soğukluğunda müthiş nar
Olur küçük bir parça kar

Karanlıktır gûyâ kömür
Sönük bir şem' ay gözüdür

Müsâferet mi nereye
Buraya mı ya oraya

Kârvân yok yok bir yoldaş
Kâşki idebile bir taş

Hâlimiz birdir ikimiz
Bu dünyâda kismetimiz

Âvâreliğindir gökte
Âvâreliğindir yerde

Örtebilirsin güneşi
Söndü elekten

Kimin eli varabilir
Kimin elinden bu gelir

Kesilirse senin yağmur
Gülistan kabristan olur

Senden mucizeler çıkar
Senin gibi bak kim yapar

Benim yerim değil ıssız
Yanımdakiler sayısız

Develeri bittir ince
Aslanları karınca

Bitler karıncalar bana
Ya onlardan daha fazla fenâ

Nurun çıkar nurun çıkmaz
Bir nurum var hiç öikmaz

İman nuru kalbim içre
Anı gören var mı taşra

Bu örtülmez peydâ olmaz
O mahfî bu ilâhî râz

Âvârelikte menzil bu
Susuzluktadır tatlı su

Ümitsizliktedir ümit
Fâni âlemedir câvid

Denizde bir damla idin
Andan göğre işte çıktın

Çıkıp inersin ber-devâm
Dâim değil senin makâm

Hiç bilinmez senin kayığın
Karıştı yakınla ırak

Ben çıkayım yukarıya
Varayım cânla Tanrı'ya

Cânımla çıkmak isterim
Vücûdla olmaz, düşerim

DEĞİRMEN

Nereye nereye giden
Söyle bana ey değirmen

Felek misin müdâm döner
Nereden nereye sefer

Sefer uzun nihâetsiz
Gökler geniş ve hudutsuz

Benim gibisin ser-gerdân
Şikâyete yok bir lisân

Yolundur bir acaip yol
Havadadır görünen dil

Bularak dar bir daire
Varamaz bu yol bir yere

Değil kapalıdır açık
Çok yoruldun vallah yazık

Gidemezsin kendinden
Yalnız rüzgâr arzu eder

Yakıtsız dumansız kayık
Senin gibi miyim artık

Fırtınalar rüzgârlarım
Dipte gürler kayıklarım

Sen bulunursun havada
Ben bulunurum denizde

Dalgaların hiç görünmez
Benimkiler kaplan şahbâz

Âh değirmen ne söyleyim
Nasıl şikâyet edeyim

Sen öğütürsün buğdayı
Öyle beslersin dünyayı

Bir dâneyim felek döner
Ettiğini bana eder

Ne edersin der faydalı
Sensiz bu dünya olmalı

Edersin olurken sağ
Beni üzer işte bin dâğ

Kısmetindir ben n'eyleyim
Nasıl kismetten kaçayım

Bana inan bana inan
Fayda görür benden âlem

Ben yazarım şiirleri
Ben dökerim gözyaşları

İncilerden dürr daha Pâk
Kıskanç deniz belki eflâk

Derler bu şairdir yanık
Gamlarından değil ayık

Evet bilirim öyleyim
Bundan gayrı ne söyleyim

Bu sözüm var cân hepsi
Yalnız cânla anlaması

Şiirlerim sâfi bir cân
Ancak değil; çamur ve kan

Cân gözüne vücûd toprak
Vücûd karanlık cân parlak

Gözyaşlarım derler cânndan
Anlar onu tavsif eder

Bir âteşim ışığı var
Çerâğ gibi ayı yakar

Olur gece gûyâ seher
Gaflet uyhusudur yeter

Kana dek değirmen dönsün
Felek ettiğini etsin

Bİ ÂLEM VAR

Sanki âlem bir kafes
Anda hiç yoktur bir nefes

Zavallı mahbesde bülbül
Bahçesi yoktur bir gül

Bu âlemden ben çıkamam
Anda yine ben kalamam

Eşsiz insan nasıl yaşar
Eşsiz gecedir bir mezâr

Bu âlemdir geniş büyük
Gözümdedir dar ve küçük

Bana gelir zerre torak
Topraktan pek çok ufak

Bu âlemi ben bırakayım
Ancak nereye gideyim

Güneş felektir içinde
Dağ ve denizdirler anda

Elden ne gelir diyem
Bir çâre yoktur söylemem

Kaçabilirim kendime
Gidebilirim âleme

Bambaşkadır bu âlemden
Senden özge bu kadar giden

Bu güzellik âlemdir
Cân âlemi değil midir

Gökten işte bana etmiş
Gökten daha geniş olmuş

Yıldızlarıdır periler
Ay ortasında dilber

Mevsimleri müdâm bahar
Bahçeleri güzel kokar

Denizleri sâfi gevher
Rüzgârları dudak öper

Bundan başka yok penâhım
Andan çıkmam ben bir âhım

Bu denizde ben damlayım
Göğe çıkıp içindeyim

Denizdeki damla sehâb
Yine sehâb denizde âb

Ben içindeyim bir soluk
Sînesine dçner çanuk

Ey âlem ben yalnızım
Oğlum var mı, yoktur kızım

Çoluk çocuğum kırk kitap
Şiirlerim bin rebâb

Anın gibi yok bir âlem
Kâşki ana kaçdı adam

BİR MEKTUP

Nasıl kuştue nedir adı
Tüyü mü bu ya kanadı

Sesi bu kadar niçin ...
Çırpıntısı hiç görünmez

Bulut gibi amma ufak
Kande yeri uzak uzak

Sanki beyaz bir güvercin
Bugün gelip benim için

Uzun yolda zahmet çekti
Susuzluktan ölecekti

Yolunda birkaç vâdi var
Onu tanır mı şeyh Attar

Altındadır yedi vâdi
Anları aştı kanadı

Sırları vardır vâdiler
Yalnız bu sırlar ile uçar

Ben ankayım ne bileyim
Yokuşla ben bir olayım

Yokuş mu ırak bu bir mektup
Onu yazıp da bir mahbûb

İki sahife elde
Eski gönül mü sevgide

Bir yer beyaz kara bir yer
Bana bakan bir göz müdür

Korları mı ya bu anber
Saçı dağınık mı dilber

Kokusu var gayet güzel
Fakat aldı onu bir dil

Sözleri var hiç söylemez
Sırları var hiç bilinmez

Âh şimdi ben bir şey aldım
Gönderen kimdir anladım

Irak yeredir bu perî
Mecnûn olup âşıkları

Âşıkların birisi
Hayrette attı sevdası

Yaptığını o biliyor
Sözlerini kim anlıyor

Sevgisinden şiir olur
Bir alevden nitekim nur

Bunun hayatıdır rûyâ
Başka âlemedir gûyâ

Hayaldedir bu dünyası
Hakikattedir duygusu

Rûyâ senin tefsirin var
İşte budur leyl ü nehâr

Ben bir cânım o da cânân
Onunla oldum câvidân

Mektuplarıyla dil yansın
Gülden müdâm güller bitsin

Yâdigârımız bu dünyâda
Şiirlerde ya güllerde

Arada bir gel güvercin
Gel yanıma bunun için

Mektup nesen, yazan kimsin?
Yanık gönül bunu bilsin

KABRİSTAN

Geniş geniş bir vahşetzâr
Ne gözükür yalnız mezâr

Biri büyük biri küçük
Biri yüksek öbürü çökük

Çıplak ağaç gölge atmaz
Çıkan bir ses hiç duyulmaz

Garip bir kuş bazen geçer
Kaybolup yolu döner

Gelen giden ben görmedim
Bir zâ'ire rast gelmedim

Kabristan içredir esrâr
Bu esrârı bilen mi var

Kaç kişi buraya geldi
Ne idi sana ne oldu

Gelen canlı giden cânsız
Yolları var ama sonsuz

Nedir ölüm nedir dirlik
Her şeyi bilip bu bilinmedik

Gâyet de mahfidir bu râz
Anı bilen yine bilmez

Bu sır mıdır ya bu kaya
Başlarımı kırdı gûyâ

Düşünen var soran çok var
Yine cevap veren sorar

Bu kabristana git ve sor
Sen bileceksin ne olur

Dili dilsiz fakat söyler
Bir ehl-i dil anı anlar

Diyor insan bildiği yok
Ümitleri gayet de çok

Ümitlerin çoğu hayâl
Her ümidi hayâl misâl

Kâni' olur ama söyler
İmkânı yok bir şey ister

İnsan kendini aldatıyor
Bilmez ne demek istiyor

Toprak idi ana kaynak
Kaynağa dönsün o toprak

Görsün ne idi bir yemiş
Bir dâne toprakta imiş

Oldukça bal gibi tatlı
Olur çekirdek atmalı

Kuru ağacın dalları
Bize verir odunları

Yüce saray yıkılacak
Andan kerpiö yapılacak

Toprağımdan çıkacağım
Yine toprak olacağım

Gideceğim bir âleme
Bir kişi gelmez yanıma

Bu âlemimizden bir varak
Bizimki zerreden ufak

Sanki bir nurdur bu âlem
Bilmem anı gördü [mü] Âdem

Orada bu kadar bir günah
Anda insan olmaz gümrâh

Bu dünyada kimdir nigâr
Şurada Allah'tır bir yâr

GörüŖecekler yâr didâr
Hayatta bu saadet var

Bana dedi bu kabristan
Bu kadar sesi yoktur lisân

Nedir lisân söyleme sen
Budur bir cân anlama sen

Cân ve cânân ikisi bir
Andan ayrı bir Ŗey yoktur

Ey kabristan fazla söyle [me]
Ben anlarım sen [i] böyle

HASTA ÇOCUK

Bülbül ötme çocuk hasta
Sanki soluk bir gül işte

Senin gibi o oturdu
Evimden bir bahçe yaptı

Gidip geldi yere yerden
Bir kelebek güle gülden

Evim idi güneşli dün
Oldu karanlık bugün

Yoktur bir top yok oyuncak
Onlar odun oldu irak

Gûyâ hani bir kabristan
İçinde yoktur bir insan

Ben içerim ya ben yerim
Ben gelirim ya giderim

Yemek ve su bana gelir
Evsiz yalnız safî zehir

Ayaktayım oturamam
Yataktadır o ber-devam

Koşma düşersin ben dedim
Yandığımıza sebep idim

Sorup dedim “nedir görültü”
İncitti bugün iskeleti

Fâsıl yerinde oldum
Bir cân cânımdan vermedim

O hasta ben sağ şaşarım
Bir celladım ben sanırım

Ali gözüm yataktan çık
Dedene bak gamdan yıkık

Ömründen ya kaç gün kalmış
Bunca gam ve hasret çekmiş

Ömrü işte der sonunda
Sensin ömr ömründe

Okşayarak saçları
Görmek müdâm ister seni

Güneş vardır ki yanamaz
Budur yüzün güler gülmez

Oyna kuzum oyna hemen
Dedenle oynuyor zaman

Seni görünce gamlarım
Geçer söner hasretlerim

Serpil Ali Ali serpil
Sever seni sever bu dil

Bir gün muhakkak gelmeli
Derler mekteptedir Ali

İşittiğin tatlı diller
Güzel şiir olacaklar

Deden kimdir bileceksin
Alınmış hak vereceksin

Eserlerim söyleyecek
Akl u cân hükmedecek

Şiirlerinde an beni
Fakat söyle doğrusunu

Hayır mı dünya bilsin
Anlamayan da anlasın

İnci olup gözyaşlarım
Bu incilerdir sözlerim

Dünyada adım kalacak
Sonra dünya yıkılacak

Benden ayrı yazan mı var
Yazılarımdır yâdigâr

Bu yâdigârı sakla sakın
Kaybolup mahv olmasın

BİR MÜSÂFERET

Müsâferet yarısı derler
Ki her kimse anı bilir

Bu dünyayı görmek ister
Her kişi ki ümîd eder

Bülbül sevmez altın kafes
Görmek ister haşak u his

Yemi inci suyu gülâb
Gören gözü ister âftâb

Yıldız gibi feleğimde
Dönüp kalırım yerimde

Müsâferet alır beni
Vücudumdan alır cânı

Toprağımdayım bir toprak
Toprağından cân mı irak

Gezdim gezdim bu dünyâyı
Görmedim bir şey iyi

Gece gece nehâr nehâr
Ammâ başka âlem var

Bu âlem hiç görünmez
Bir sırrı vardır bilinmez

Âlemden mi çıkayım
Sonra nereye gideyim

Bir âlemden daha büyük
Halkın gözündedir küçük

Kendimdedir seferlerim
Gelip işine giderim

Gece gündüz dolaşırım
Nasıl sefer ben bilirim

Bir yolcuyum yolum uzun
Daha uzun olur her gün

İpek gibi budur ...
Seferimde olmam yorgun

Nereye bu yolum varır
Ben eminim Allah bilir

Bundan geçen olmaz gümrâh
Anın sonunda var Allah

Bir sâlikim ben bir kulum
Mevlâyadır işte yolum

Mevlâ benim dilber yârim
Ben birine reh-pârem

Mecnûn olursa hem-sefer
Der bilemem bu bahr ya ber

Mecnûn benimle gidemez
Leylâsını aramaz

Birkaç vâdi önümdedir
Amma geçmek fikrimdedir

Hem-râh benimle istemem
Yalnız olmazsa ben gidemem

Bambaşka bir ... var
Ne suyu ver ne bile kar

Aşkım ... bu iman
Bana kâfidir bu hemân

Müsâferetdir kalbimde
Âlemden ayrı âlemde

Cennet kadardır bir âlem
Bu cennetten çıkamaz Âdem

Âdemi hiç yoktur günah
Âdem edemez iştibâh

Bu âlemi ben bırakmam
Anda yârimden ayrılmam

DALGA

Değişik değişik sesin
Halkın bahtı dalga mısın

Bugün güzel bir genç pistan
Yarın müthiş bir yaman kaplan

Köpüğün mü beyaz güller
Yosunun mu kokmuş güller

Kımıldanmadandır varak
Kımıldamandır yokluk

Denizde bir tepe gûyâ
Parçalıyor seni kaya

Bazen gelirim görmeye
Seni gidersen öteye

Pâk olursun mavi açık
Sonra olursun bulanık

Monla-yı Rum ne söyledi
Bize bir şeyi o anlattı

Dedi ki dalgalardır biz
Cenab-ı Hak'tır bir deniz

Ne olur dalga olsun
Ne yaparsa dalga yapsın

Biri ârâm biri çılgın
Biri yüksek biri engin

Fakat zikirden çıkamaz
Cenâb-ı Hak'tan ayrılmaz

Söylediği evvelâ bilir
Bu inanmaz şu inanır

Ben bambaşka bir dalgayım
Sıfatımı şerh edeyim

Kımıldıyorum ber-devâm
Bence ölümümdür ârâm

Gidip gelirim her nefes
Kanadımı tutmaz kafes

Beyaz bulut benden biraz
Elimde gibi inci yıldız

Bu denizi bir gök yaptım
Bir mucize mi ben ettim

İşte bir gök âlemdir
Andan başka yerim yoktur

Yaklaşmam kenarlara
Ben gidemem kayalara

Bu denizin ortasında
Ya bu göğün kabaşında

Beni bir kimse görmesin
Ya adımı zikretmesin

Bu denize güneş batar
Onun gibi ışık mı var

Karanlık bu çölde geçen
Bu güneşi o zikreden

Bir kuyumcu diyebilirim
Bu dalgadan gevher gelir

Beyaz mavi ya dürr renkli
Bu dalgadan dürr olmalı

Öyle derim bugün ancak
Yarın âlem anlayacak

Vardı aya bir âdem dün
Kim bilirdi bunu bir gün

Bir şey derler idi hayâl
Sonra deniz değil mahâl

Dalga o şey olabilir
Âdem bilmez Allah bilir

ÇÖL

Sarı kefen bu kum mudur
Altında ölüdür bu yer

Burada işte kaya var
Bir kaya mı ya bir mezâr

Kimin mezârı bilemem
Bu yerde âdem göremem

Bu rüzgârın boğuk sesi
Kim duyulur ya nevhâsı

Rüzgâr mıdır bir nevhâ yer
Çehresine toprak serper

Gece burada simsiyah
Korkusundan doğmaz bir mâh

Amma bu çöl kimin çölü
Dağ dediğin hazin yaslı

Keyifli olursa bir gören
Bu çölde bir seyrân eden

Öyle olur bu kayalar
Gözlerinde genç mermerler

Didesine kumlar şarâb
Ruyâda gamları serâb

İçinde altun tükenmez
Fazla n'eylesin alınmaz

Alındı bu kumlardan bal
Ya düşde sarışın hayâl

Rüzgârların iniltiş
Âşıkların fısıltısı

Bir âyînedir dünyâmız
Ana bakan der çehremize

O kalbimizdir bir çehre
Bu çehredir yalnız içre

Bu dünyayı içinde gör
Yoksa olursun sen bir kör

KİTAP

Yüzünde adım yazılı
Bu yüz göz ile olmalı

Ölümden sonra kalan
Sensin yalnız beni anan

Yeller gibi yıllar geçer
Binaları harap eyler

Yeryüzünde her kim yürür
Yer altında toprak olur

Her şey gider her şey derman
Müdâm unuttur her insan

İdemez safhalar hazân
Deli yelinden perişân

Tan ve gece içre gûyâ
Acaba mıdır bir dünyâ

İçi beyazdır ve kara
Nasıl şeydir bu gözlere

Sanki bu harfler ve karlar
Levh-i kaderimdedirler

Susuzluğum senden kanmaz
Issızlığım hissedilmez

Kur'an'dadır mezkûr kitap
Kur'an'la oldu şeref-yâb

Gözüm müdâm sende idi
Cânım senden ayrılmadı

Bu dünyâda var bir nigâr
Kim âşıkâ böyle bakar

Siyah beyazdır gözler
Bakışlar gözümü öper

Bu bakışlar ya öpüşler
Bunu bilirler âşıklar

Gece gündüzümüzdür vasla
Ayrılma yok bu kadar melâl

Sen konuşmazsın ey kitap
Sorsam vermezsin bir cevap

Konuşmalarımız dilsiz
Fakat ikimiz anlarız

Bizde var başka bir lisan
Anlar anı ehl-i irfân

Dost ve düşmen hiç anlamaz
Sözlerimi nitekim râz

Kim ile bu söz söyleyim
Hangi acep hayretteyim

Kalbinde sakla sözümü
Yarın anlayanlar yok mu

NUR

Bir câm içtim susuz kaldım
Bir söz dedim dilsiz kaldım

Bir gül ektim diken buldum
Bir yol aötüm yolda durdum

Bir dağ[a] çıktım düşüp ...
Bir ağ sardım hiç tutmadım

Bir kor yazdım hiç yazmadım
Şiir yaptım hiç yapmadım

Bir ay sevdim nurda yandım
Bir can verdim kaybettim

Ben bu ayın günü oldum
Öyle sandım âh yanıldım

Gitti mi ömr boşuna
Vardı dilim ümidine

Hakikatim midir bu yüz
Bilmeyenler az değil çok

Bir sûfiyim bu dünyada
Dünyam değildir burada

Irak göklerde yaşarım
Bu dünyadan mı bakarım

Hiç bilinmez ibtidâsı
Belli olmaz intihâsı

İnsan nedir bir avuç çamur
Fakat içinde var bir nur

Câni o ruhtur lâcerem
Ana varamadı ‘adem

Bir yana attım hâkimi
Nurdan yarattım kendimi

Güneş nuru hiç paslanmaz
Gülde gülden başka olmaz

Nura muhtaç bütün âlem
İster melek ister âdem

Karanlıkta şeytan yaşar
Işıklardan şeytan korkar

İşte budur nûr-ı eflâk
Daha andan benimki pâk

O kıızıldır hiç görünmez
Ayı bir gün bin ay[a] sığmaz

Odur iman odur iman
Oldum onunla bir insan

Zulmettedir hidâyetim
Hayrettedir kanaatim

Yâre ona gelmiyor
Sevinçle gözüm ağlıyor

Dostum girer ocağıma
Ateş döner bucağıma

Sabrın sonu selâmettir
Sabırsızlık nedamettir

Muhannetlerimden öğrendim
Rüyâlarımдан utandım

Yarınlarım yarınlarım
Olacaklar ben biliyorum

Kim olduğum bilinecek
Bir anlayan söyleyecek

İşte birdir başka hayat
Onu hiç yoktur vefat

Öbür hayatım vardır
Değil bu fâni âlemde

Hiçbir günah hatırlamam
Ben taatim idi müdâm

Nurumdan ayrı dünyada
Her şeydir gölge gözümde

DENİZ

Her yıl gelirim yanına
Uzun yolum kenarına

Kafesinden bir kuş muyum
Kaçıp havaya uçayım

Güneş pervane mi bir nur
Söyle şem'inde mahv olur

Bir çehre ay su yüzünde
Ya âşıkın gönlünde

Bir gök gibi yıldızın var
Müdâm doğar müdâm yanar

İşte yıldızımız öyle
Bir gün başka bir gün şöyle

Bazan ârâm bazan çılgın
Değişik değişik çyle niçin

Göze budur fakat zâhir
Altındadır batın kâhir

Batın dilber mi incili
Şebistânıdır kapalı

Cân âlemi ana girer
Andan insan hayret eder

Her gün deniz ben giderim
Seni temâşa eylerim

Safha sende ben olurum
Korlarda bir şey görürüm

Dalgaların konuşması
Bana kolay anlaması

Dalga dedi ben severim
Ben bilemem n'eylersin

Kayaya bak pek çok güzel
Ateşinde yanar her dil

Gece gündüz ondadır
Yosmalığı gözümde

Bu güzellik işte çıplak
Bana yakın değil irak

Bu dünyâda âşıklar çok
Zamen eder anları yok

Dalga ve kaya geçmezler
Bilinmeden mahv olmazlar

Bükülüp çöktün altında
Ben yalvarıp çok eteğinde

Gidip kaç defa dil yanık
Dönüp fakat dilim kırık

Geçti zaman uzun zaman
Ben ... o dur hemân

Kime şikâyet edeyim
Kabahat bende söyleyim

Değil midir dili bi[r] taş
Faydası yok dökmek yaş

Ve kâfirledim sücûd kıldım
Taştan bir puta nasıl taptım

Dedim dalga sözün doğru
İşte ban oldu hep bu

Fakat oldum ben pişman
Ölecek misin ne zaman

İzhâr etmek görenlere
Takdim ettim şiiirlere

Ezelden bu sevdamız
Acep midir yaptığımız

Yarattı Allah aşk için
Bu âlemi olsun hazîn

Kim acaba anlayabilir
Elimizden âh ne gelir

VEDA AKŞAMI

Demek ki bugündür son gün
Gidip yarın geçmiştir dün

Kaç gün gider kaç gün gelir
Bir gün yalnız hatırlanır

Iraktan ben seni gördüm
Bir ay bakan gibi oldum

Âvâre bir bulut idim
Yavaş yavaş ilerledim

Sanki susuz bir kuş idin
Bir damla yok işte uçtun

Bir göz göze yaklaşmadı
Bir el ele uzanmadı

Böyle idi vedamız
Öyle geçti akşamımız

Nasıl hakikat bu idi
Rüya hakikati idi

Acı birdir dilimizde
Tatlı bir söz gözümüzde

Nasıl bir dert bu derdimiz
Dilsiz bir söz bu sözümüz

Şimdi bir şey söylemedi
Pervâne ateşte yandı

Bir dili var ateşten
Söylemedi bir şey gamdan

Fakat vücudu mahvoldu
Gün gitti gece geldi

Bülbül güle çok söyledi
Ne söyledi kim anladı

Dünyada biz iki insan
Aşkımızdır başka cihan

Yadigâr alıp verir dildâr
Öyle gönül müdâm yanar

Ben canımı verdim sana
Ne vereceksen ver bana

Hiç diyemem seni andım
Hiçbir vakt unutmadım

Bahçemizde bülbül öter
Müjdesidir dostun

Giden bu cân nasıl gelir
Ben bilemem Allah bilir

BİR CÂN

Çoktan beri görüşmedik
Hakikatte çok üzüldük

Gelsin bin kış gitsin bin yaz
Gelmez hiç vakit solmaz

Dalgaları günle yıllar
Bir kayayız anlar sular

Biz kimiz ya, bir cân yalnız
Ancak iki vücuttayız

Cânımız tenden irak mı
Tenimiz cânsız toprak mı

Anınla biz Allah'a taptık
Kudretine kullar olduk

Lutf u rahmet sayesinde
Hepimiz bir sevdasında

Beytü'l-hazân harap oldu
Kâbeye yolumuz düştü

İşte orada toplandık
İmanımızda kardaşlık

Gölgende hepimiz bir
Mısırlı kim ya Türk kimdir

FUZÛLÎ'YE

Yanık şâir artık söyle
Nen var idi susma böyle

Bu dünyada şairler çok
Sen bir şairsin eşi yok

Tatlı sözün güzel güzel
Mest ü harâb aktın her dil

Bülbül derler güzel sesi
Fakat anlamaz ma'nâsı

Olmalı ses ma'nâ ile
Var ikisi mi sende bile

Deryâ gibi sözün derin
Aceb niçin hazîn hazîn

Seller sellerdir yaşların
Bakar bakar dûd-ı dilin

Sen benziyorsun dalgaya
Şükûh edersin kayaya

Kaya anı işitmiyor
Bu dalga hüngür (hüngür) ağlıyor

Kaya kardaş müdâm susar
Değil bir taş nasıl duyar

Cânını sen çok yürüttün
Peşimansın mı öldürdün

Hiç fayda yok bu yaşlardan
Nerde bir dil rahmet eden

Gönlün gibi gönül nerede
Sevdân gibi sevdâ nerede

Derler rebâbımız kırık
Çalan duyan bu kadar yazık

Söylediler yalan yalan
Bilginleri bile nâdân

Kapalı göz bir şey görmez
Sağır kulak bir ses duymaz

Çamur derler beyaz güller

Öyle derler divâneler

Seninle ben iki yıldız

Yüksek yüksek göklerde

Irakdasın Mısır'dayım

Sen neredsin ben neredeyim

Kucaklarız her zamân

Cân ile sevgili imân

MİHRİ HATUN'A

Söyle uzun uzadıya
Cânımla dinlerim diye

Aşkın acı bir kıssadır
Şiirin şirin bir gussadır

Çektik çektik neler çektik
Şem'in pervânesi olduk

Acep pervânesin mihri
Yandın ammâ yine diri

Güneş gibi alev oldun
Aşkın dünyasını yaktın

Önünde o güneş söner
Ay bir kırık cama döner

Şikâyetin nelerden var
Madem ki hevâmız var

Yüzün uçuk gözün soluk
İki yanık renksiz pamuk

Takın sıfatları budur
Gördüğümüz her gün budur

Mihri sevdin ancak cânân
Mihri yokmuş yokmuş bir cân

Dil dibinden sen çağırdın
Andan bir şey işitmedin

Dilber ki düştü gördük
Bir tuzağa işte düştük

Taştan bir büt niçin yaptın
Güzelliğe secde ettin

Tek bir kanat nasıl uçar
Dudaklardan biri içer

Uyan uyan bak ne yaptın
İnan inan sen yakıldın

Senin gibi Mihri yaptım
Bâyed yağımnda neler çektim

Dostum fakat değil dilber
Dostum idi çok kimseler

Kimi erkek kimi kadın
Kimi yaşlı kimi genç

Kimi yakın kimi uzak
Kimi büyük kimi ufak

Ben vefâdâr ben fedâkâr
Benim gibi yoktur bir yâr

Kuşlarına göz yedirdim
Güllerine kan içirdim

Bundan fazla bir şey mi var
Yaptığımı insan yapar

Zehir kanımda döğdüler
Öldürdüler mahvettiler

Senin için zaman zaman
Fatıha var bir okuyan

Bir kimse var[mı] beni soran
Mezarıma var mı giden

Hep şikâyet şiirimiz
Nihâyeti yok derdimiz

Nâzik gönül idi sebep
Kısmetimiz budur yâ Rab

CEM SULTAN

Sensin büyük bir padişah
Âli ... vehm ...

Binler senin sâyende
Toprak gibi fırtınada

Hazandadır kuru yaprak
Her yıl olsa senden ırak

Rezminde kim durabilir
Önünde ey ... şîr

Bezminde sen bir ruh-ı perver
Sözün acep nefis gevher

Ebu'l-feth Fatih-i peder
İşte sanadır tâc-ı ser

Şîrin oğlu şîr olmalı
Günden sonra ay doğmalı

Hakkın idi tâc u çevgân
Fakat zamandır bî-emân

Hak basar gözden alır
Cân gelir tenden alır

Felek döner değirmi
Bilmeyince yaptığını

İkisi birdir taşında
Buğday ve gevher altında

Ölür bir genç ölmez bir pîr
Gülden sonra diken kalır

Acip zaman acip devrân
Olmaz insan ondan hayrân

Nedir ümmîd nedir heves
Anlat bana ey hem-nefes

Benim gibi zavallısın
Benim gibi âvâresin

Ümîdinle cenge çıktın
Hain bir ok beklemedin

Melek-sıfat yüreğin pâk
Cem unuttun kim var Dehhak

Yalnız kaldın hep kaçtılar
Aciz oldun çok güldüler

Kabahat sende yanıldın
Dostun[a] niçin sen inandın

Kimdir düşmen dostun kimdir
Bilinmesi çok lazımdır

Şam'dan geçtin Mısır'a gittin
Bütün bu dünyayı gezdin

Bulut gibi bütün yerleri
Yağmurunu hep gördüler

Hacca gittin dua kıldın
Kısmetinle yine döndün

Seni tanımış Frengistan
Fakat yokmuş bir ağlayan

Frengistan'da bir dilber
Sevdin ne aşk-ı bed-ahter

Çok sürmedi ayş u visâl
Dilber idi tayf-ı hayâl

Kırıldı cân-ı işretin
Pâyânı yoku hasretin

Rüzgâr gibi yine göçtün
Nereye bile bile dek

Dostun uralı bir yılan
Vardı onu[n] tatlı lisân

Nesi vardı sen unuttun
Yalnız zehir işte bildin

Şiirin güzel bir âyîne
Bakanların gözlerin

Gözyaşlar[1] dökülmesi
Camdan siyah çerçevesi

Kırıldığı yok ol emin
Kırılma kalıbın ey hazîn

Suyla bir kor hiç yazılmaz
Gözyaşlarıyla sen yaz yaz

Gül üstüne çi[ğ] mi derken
Her tan işte vardır bunlar

Ey hem-dem ikimiz bir
Bir şairsin ben bir şair

Bülbüldün ne derd bildin ne gam
Ettik şikâyet biz her dem

Dervişim ben sen bir kral
Her ne ise bize bir hâl

Aziz dostum çıktı düşmen
Gözünde gül idi diken

Nâzik gçnül yârelendi
Güzel ümîd parçalandı

Balım oldu acı bir bal
Ha oldu başka bir hâl

Nasıl budur? ne bileyim
Kısmet midir n'eyleyem

Fırtınalı bir havada
Bugün bu da yarın şu da

Allah'tan başka kimsem yok
Tanıdıklarım gçresin çok

Ben yalnızım bu [dü]nyâda
Bir inciğim sadefinde

Deniz dibinde kalayım
Her kimseden dûr durayım

Gavvâs beni çıkarmasın
Satan alan satmasın

Kıymetimi bilen mi var
Beni satan nasıl tüccar

Boyunları ben bezeyem
Hangi boyunda durayım

Kraliçenin kim bilir
Alçak karıların kimdir

Hatırlıyorum ben iyi
Kaybettin sen her şeyi

Benden çalındı çok şeyler
İlm için vârid uğrular

Cem satıldın düşmenine
Satlık istemem yine

Âvâre fikrim hayrette
Bîçâre gönlüm hasrette

Yollar önümde açılır
Hemin vakitte kapanır

Yakar günüm akşamleyin
Doğar ayım sabahleyin

Su üstünedir yazdığım
Ruyâlardadır yaptığım

Nedir ümmîd ben görmedim
Rüzgârlarda kaybettim

Dedi bana Mecnûn yoldaş
Vardım sen git dolaş dolaş

Bu şiirimiz ey Cem Sultan
Doğru söz değil yalan

Canlı sözler kaybolmaz
Anlar cânlar cân hiç geçmez

ŞEHZÂDE MUSTAFA

Sensin bu dünyada bir ad
Unutulmaz hergiz bir yâd

Mezarın yok yeryüzünde
Fakat odur dil dibinde

Saray nedir nedir mezar
Yarın onlardan iz mi var

Ölen gider doğan gelir
Bir halkı kim görebilir

Eşâr? Müdâm bahçelerde
Bulunmaz hiç başka yerde

Güzel kokuludur hava
Bülbül öter ne hoş nevâ

Dünyasıdır Cennet gûyâ
Bunun gibi var mı dünyâ

Hiçbir vakit gamından olmaz
Her yerde gül gülümsemez

Bir düğünde hazin kimdir
Düşün çüçekli değıldir

Bülbül gelirse güllere
Şikâyet etse onlara

O bülbül cevap vermez
Ona deyip git et pervâz

Sana bir şey veremeyiz
Kelebeğe bal sunarız

Âşık mısın ey ağlayan
Deli misin uyan uyan

Sanki gece karanuydu
Seher kısa çâk eyledi

Aşkın nedir Leylândır
Kays Leylâ akıllıdır

Senin dostların bu güller
Gâyet güzel gayet dilber

Emdiğin baldan kandın
Gördüğünden nasıl duydun

Başa piyâleler çektin
Mestâne şarkı söyledin

Mahbûblarınla oynadın
Ömrünü öyle geçirdin

Şiirlerinde yok melâl
Sonuç iledir mâ-lâ-mâl

Kâşki senin gibi idim]olsaydım]
Yalnız bir gün öyle idim

Fakat nasıl hayâl-i ham
Senin gibi ben olamam

Mahv oldu hep ayş u zebûr
Çamura düştü bir güher

Bak bu dünyâ nasıl gaddar
Uçmağından sonra bir nân

İki gözyaşı göz döker
Kimi sevinç kimi keder

Gelin için güller mi var
Süslü olur gülle mezâr

Âlemde halk yaratılmış
Her birine sıfat imiş

Nedim senin gibi kimdir

Fuzûlî mi bambaşkadır

Eş'ârı derler eş'ârım

İkimiz bir ben ve yârim

NEDİM'E

Nedim idin bir kelebek
Hayatında ölüme dek

Penbe kanadı titriyor birden
Sevinçten çarpıyor

Gül den güle gidip gelir
Elden tatlı şarap içer

Fakat değil kâselerden
Şarabı gül leblerinden

Seni niçin öldürdüler
Günahını bilmediler

Öyle yapar işte yılan
Bilmeyince taş ya insan

Bir şeyden hiç bildiği yok
Bilen insan bildiği çü ...

Amma hakikat bellidir
Bir saklayan anı kimdir

Dilsiz olur gizli olur
Kör gözünde doğan bir nur

Her yalancı söyleyebilir
Çünkü söylesin kim inanır

Yaptığını yapsın deli
Anı gören var akıllı

Çiçekli olsun bir mezar
Altında bilinir ne var

Söyle bana ey Mustafa
Sana ne yapmış bî-vefâ

Hâksâr zebûn bir câriye
Varmış yolu bu saraya

Vâlîde Sultan pâyesi
Olmuş anın pirâyesi

Sultan Süleyman'ın yâri
Yalnız değildi bir karı

Oğlu idi nur-ı dîde
Adı aynı ad dede[siyle]

Sevdi bütün kalbi ile
Gözlerinde daha bile

Etmiştir muhabbeti
Ana vire mülketi

Amma dede: iki [a]rslan
Sığabilirler mi bir ormana

İki kılıç bulunmadı
Bir kında öyle söyledi

Mustafa öte gitsin
Benim Selim çok yaşasın

Bunu vezire bildirdi
Vezirle o bir el oldu

Ne imansız ne bed-nihah
Ne yüreksiz iki cellad

Aldatmışlar pederini
İstemişlerdir katlini

Bindi küplere çok korktu
Adamına fermân verdi

Ciğer pâresi değildi
Aman b[u] nasıl yaptı

Boynunda ip yılanı
Kimin boynunda kanı

Dünyâ âlem çok ağladı
Hüngür hüngür n'eyledi

Yahya Beg bir şair idi
Bu mâcerâ nasıl, dedi

Dili idi halkın dili
Ancak kaldı her şey gizli

Kapalı râz açılmadı
Günahkâr kim bilinmedi

Günler geçip dedi zaman
Vicdân uyan vicdân uyan

Süleyman'ın vicdanıdır
Değil nâzik bir şairdir

Hûn ciğerde boğuldu
Gam ateşinde bulundu

Uçmağı bir duzah olmuş
Saadet elinden gitmiş

Seng-dil peder kahrlandı
Gam dilini kaal eyledi

Emîn oldu ki ol masum
Mazlûm idi vallah mazlum

Batan güneş[i] kim görmüş
Geçen bahar[1] kim çağırılmış

Evet oğlu oldu sultan
Sarhoş Selim dedi cihân

Gâzî idi İslâm için
Yok bâde-i gül-fâm için

Beni dahi öldürdüler
Bu dünyâdan kaldırdılar

Kıskanç kara gözdeler
Yemiş bütün sîneleri

Kör göreni kıskanmıyor
Çirkin güzeli sevmiyor

Bir ayım ben geceleyin
Derler bir şem' sabahleyin

Dev neslinden cinâyetkâr
Cehennemde odun yanar

Bir yırtıcı kaplan gibi
O aldatan şeytan gibi

Uçmağından nasıl çıktı
Âdem şeytan Âdem[i] kovdu

Âdem çıktı yere indi
İnsan oldu Allah sevdi

Sevdi beni Allah ve halk
Bunun gibi yoktur bir aşk

Cehennemde yandı şeytan
Benim bu dünyâda insan

Allah bana verdi hayat
Ondan sonra yoktur vefât

Kitaplarım şiirlerim
Bu dünyâda hayatlarım

Mazlumların dūd-ı dili
Denîyayı zulmü yakmalı

Câm-ı şehâdet[i] bir içtin
Neş'e-i dünyâsına girdin

Bu dünyâdır cân dünyası
Cemâli çok yok fenâsı

KAYNAKÇA

- İhsanoğlu, E. (2006). *Mısır'da Türkler ve Kültürel Mirasları*. İrcica Yay.
- İshakoğlu, Ö. (2007). Karşılaştırmalı Edebiyatın Öncüsü, Hüseyin Mucib el-Mısırî, İst. Üniv. Edb. Fak. Şarkiyat Mec. Sayı X, s. 5-21
- İslamoğlu, A. (2010). Mısır Üniversitelerinde Türkoloji Çalışmaları, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 9, sayı: 18, ss. 143-171
- Kalyon, A. (2023). Mısır'da Türkçe Yazan Arap Bir Şahsiyet: Hüseyin Mucib el-Mısırî ve "Solgun Bir Gül" İsimli Eseri Hakkında. *Premium E-Journal of Social Sciences (PEJOSS)*, 7(37), 2016–2024. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10459344>
- Kalyon, A. (2024). Mısırlı Türklog Hüseyin Mucib el-Mısırî'nin Veda Akşamı İsimli Türkçe Şiiri. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 8(3), 1147-1158. <https://doi.org/10.34083/akaded.1575786>
- Mısırî, H. M. (1984). *Solgun Bir Gül / Verdetün Zâbile, Mektebetü'l-Anglo el-Mısriyye Yay.*
- Parlatır, İ. "Kahire, Ayn Şems Üniversitesinde Türkoloji Çalışmaları", TD., LXXXIV/607 (2002), s. 296-299.
- Uzun, M. İ. "MISRÎ, Hüseyin Mücîb", TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/misri-huseyin-mucib> (erişim: 10/05/2022)
- Ürün, A. K. (1993). "Prof. Dr. Hüseyin Mucib el-Mısri ve Türk Edebiyatına Katkısı", *Yedi İklim*, V/37, s. 74-76.

ISBN: 978-625-378-003-6